
Sesja naukowa poświęcona twórczości Stanisława Brzozowskiego.

Biuletyn Polonistyczny 15/43, 20-22

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

słowników łatwo stwierdzić, które nazwy narodowości w ogóle mają stereotypy w języku polskim. Aktualność tych stereotypów została sprawdzona w kilkudziesięciu ankietach. W analizie okazało się, że trwałość stereotypu jest względna: nie ulega on radykalnym zmianom, ale konotacja nazwy podlega przesunięciom. Na stopniową modyfikację konotacji nazw narodowości wpływają bieżące, ale nie ostatnie fakty historyczne.

Mgr Wojciech Karpiński

SESJA NAUKOWA POŚWIĘCONA TWÓRCZOŚCI STANISŁAWA BRZozOWSKIEGO

W dniach 17-19 stycznia 1972 r. odbyła się sesja naukowa poświęcona Stanisławowi Brzozowskiemu, zorganizowana wspólnie przez Instytut Badań Literackich, Instytut Filozofii i Socjologii oraz Zakład Nauki i Techniki PAN. Sesja miała na celu przedyskutowanie węzłowych zagadnień związanych z wielostronnym dorobkiem autora "Legendy" - dorobkiem, który z biegiem lat zyskuje sobie coraz większe zainteresowanie wśród przedstawicieli różnych dyscyplin humanistyki. Fakt, iż krytyczno-filozoficzna działalność Brzozowskiego czyniła przedmiotem swej aktywności bardzo różnorodne pola kulturalnego doświadczenia człowieka - co, między innymi, znalazło konsekwencje w wielości perspektyw recepcyjnych, jakie dla niej w okresie ostatnich lat pięćdziesięciu ustanawiano - sprawił, że przedstawione na konferencji referaty charakteryzowały się różnorodnością i bogactwem poruszanych tematów, a także różnorodnością przyjmowanych dla ich naukowego oglądu punktów widzenia.

Obrady otworzyło wystąpienie prof. dra Bohdana Suchodolskiego pt. "Brzozowski i problem modernizacji człowieka". Referat ten, sytuując twórczość autora "Idei" w tradycji humanistyki światowej, usiłował rozstrzygnąć pytanie o aktualność i przydatność tej twórczości w kontekście problemów współczesności.

Mgr Bohdan Cywiński w referacie pt. "Narodowe i ludzkie. Wielki dylemat Brzozowskiego" uporządkował poglądy interesującego nas pisarza na zagadnienie narodu, próbując zarazem rozstrzygnąć sens kluczowej dla Brzozowskiego opozycji między narodowym i ogólnoludzkim znaczeniem wartości.

Mgr Ewa S o w a poświęciła swój referat pt. "Brzozowski a myśl filozoficzna marksizmu" związkom filozofii Brzozowskiego z myślą Marksa, wskazując na oryginalny i twórczy charakter dokonanej przez autora "Legendy" reinterpretacji marksizmu.

Tej samej sprawy dotyczył nie wygłoszony na sesji, lecz jedynie objęty dyskusją, tekst prof. dra Bronisława B a c z k i pt. "Absolut moralny a faktyczność istnienia", w którym zawarta została rekonstrukcja filozoficznego sensu dialogu myśli Brzozowskiego z antropologią marksowską.

Dr hab. Andrzej W a l i c k i i dr hab. Krzysztof P o m i a n usiłowali wskazać na te elementy w koncepcjach światopoglądowych twórcy "Idei", które zbliżały go do społecznie niebezpiecznych tendencji dwudziestowiecznego radykalizmu europejskiego. Pierwsze z tych wystąpień - "Brzozowski a rosyjscy »neomarksieści« początku XX wieku", zorganizowane było wokół zagadnienia ideowych pokrewieństw Brzozowskiego z myślicielami rosyjskimi, Bogdanowem i Lunaczarskim, drugie zaś - "Dwuznaczności radykalizmu", stanowiło próbę rekonstrukcji znaczenia pojęcia "pracy" w systemie filozoficznym autora "Legendy".

Mgr Tomasz B u r e k /"Miejsce Brzozowskiego w XX-wiecznym sporze o romantyzm"/ zajął się wyznaczeniem miejsca Brzozowskiego w dwudziestowiecznych sporach o romantyzm, pokazując filozoficzno-kulturowy sens tej problematyki w dziełach polskiego krytyka.

Dr Andrzej W e r n e r /"»Rozmowy Marksa ze św. Franciszkiem«. Problem ciągłości kultury u Brzozowskiego"/ poświęcił swą wypowiedź zagadnieniu ciągłości myślowej w twórczości Brzozowskiego, usiłując znaleźć węzłowe punkty ideowej ewolucji autora "Głosew wśród nocy".

Stosunkowo najmniej miejsca znalazły dla siebie na konferencji problemy związane z literackimi zainteresowaniami twórcy "Płomieni". Jedynym wyjątkiem był referat dr Marty W y k i - H u s s a k o w s k i e j dotyczący struktury powieściowych postaci Brzozowskiego /"Struktura postaci w powieściach Brzozowskiego"/.

Pośrednio z literackim wymiarem twórczości omawianego pisarza związane też było wystąpienie mgra Stanisława B o -

r z y m a - "Brzozowski a Przybyszewski: koneksje ideowe", porządkujące konsekwencje wzajemnego oddziaływania Brzozowskiego i Przybyszewskiego.

W ostatnim referacie sesji dr hab. Roman Z i m a n d zajął się, na przykładzie faktów z życia Brzozowskiego, wybranymi problemami biografistyki /"Niektóre problemy biografistyki na przykładzie biografii Brzozowskiego"/.

Wszystkie wygłoszone referaty spotkały się z żywym przyjęciem uczestników konferencji, co znalazło wyraz w długich i rzeczowych dyskusjach.

Wydaje się, że konferencja będzie miała istotne znaczenie dla dalszej popularyzacji pisarstwa Stanisława Brzozowskiego.

Obszerne sprawozdanie z sesji ukaze się w "Pamiętniku Literackim".

Mgr Janusz Pawłowski

„JĘZYK KRYTYKI JAKO PROBLEM HISTORYCZNOLITERACKI”

Pod takim hasłem problemowym odbyła się w Warszawie w dniach 13-15 grudnia 1971 r. konferencja naukowa zorganizowana przez Pracownię Poetyki Historycznej IBL.

Otworzył obrady referat dra hab. Janusza S ł a w i ń s k i e g o "Krytyka jako przedmiot badań historycznoliterackich". Autor podjął próbę określenia zasadniczych przekrojów zjawiska zwanego "krytyką literacką" jako przekrojów pewnego szczególnego przedmiotu dociekań historycznoliterackich. Dla historyka literatury wypowiedzi krytyczne mogą być interesujące: 1/ jako tekstowo zaświadczone lektury dzieł literackich, 2/ jako wysłowienia norm określających decyzje twórcze pisarzy danej epoki, 3/ jako powiadomienia o ideałach literatury pożądanej w jakimś czasie i środowisku, 4/ jako zbiory informacji o warunkach życia literackiego, 5/ jako elementy ponadczasowego zasobu wiedzy o literaturze.

Krytyka może mieć własną historię o tyle, o ile spoza przesłony wypowiedzi krytycznych pochodzących z jakiegoś czasu potrafimy wydobyć zarysy języka krytyki literackiej. Autor pod-